

PROCEEDINGS

ISHC

2ND INTERNATIONAL ISLAMIC HERITAGE

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

CONFERENCE 2017

المؤتمر الدولي الثاني للتراث الإسلامي

"STRENGTHENING KNOWLEDGE, EMPOWERING ACHIEVEMENT"

EDITORS

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMMAD TAUFIK MD SHARIPP
MOHD ZAID MUSTAFAR
MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN
S. SALAHUDIN SUYURNO
DZIAUDDIN SHARIF

**PROCEEDING OF 2ND INTERNATIONAL
ISLAMIC HERITAGE CONFERENCE
(ISHEC 2017)**

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

PROCEEDING OF 2ND INTERNATIONAL ISLAMIC HERITAGE CONFERENCE (ISHEC 2017)

Editors

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP

MOHD ZAID MUSTAFAR

MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN

S. SALAHUDIN SUYURNO

DZIAUDDIN SHARIF

Academy of Contemporary Islamic Studies (ACIS),
Universiti Teknologi MARA Cawangan Melaka
Alor Gajah • 2017

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2017
Hak Cipta / *Copyright* Penerbit ACIS, UiTM Cawangan Melaka

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada ACIS, UiTM Cawangan Melaka terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission in writing from ACIS, UiTM Cawangan Melaka.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
AKADEMI PENGAJIAN ISLAM KONTEMPORARI (ACIS),
UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN MELAKA,
JALAN LENDU, 78000 ALOR GAJAH,
MELAKA, MALAYSIA
Tel: +606 558 2303, 2305

Atur huruf oleh / *Typeset by*
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK, MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP,
MOHD ZAID MUSTAFAR & MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
Mel-e: qayyumfpi@yahoo.co.uk

Reka bentuk kulit oleh
Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz
Mel-e: nizamiyah86@gmail.com

ISBN:

Table of Contents

<i>Foreword</i>	7
<i>Preface</i>	9

HISTORIOGRAPHY AND ISLAMIC THOUGHT

Genre Historiografi Ibn al-Athir <i>Norsaeidah Jamaludin, Abdul Qayuum Abdul Razak, Nor Adina Abdul Kadir & Mariam Farhana Md Nasir ...</i>	3
Kajian Literatur Istilah 'Umrn Ibn Khaldun <i>Abdul Qayuum Abdul Razak & S.Salahudin Suyurno ...</i>	13
Metodologi Penulisan Isu Kenabian menurut Badiuzzaman Said Nursi dalam Kitab <i>Rasail al-Nur</i> <i>Muaz Mohd Noor, S.Salahudin Suyurno, Nor Adina Abdul Kadir, Abdul Qayuum Abdul Razak & Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz ...</i>	21
Metodologi Penulisan Syed Qutb dalam Kitab <i>Fi Zilal al-Quran</i> <i>Halipah Hamzah & Noormala Rabu ...</i>	35
Sejarah Pengajian Pondok dan Tokoh Ulama: Kajian di Daerah Besut, Terengganu Darul Iman <i>Mohd Zainodin Mustaffa, Emie Sylviana Mohd Zahid, Nur Farhana Mohd Daud, Mahasin Saja@Mearaj, Mohd Asyadi Redzuan & Mohamad Zaki Razaly ...</i>	47
Mekah Pusat Dunia: Hubungan dengan Brunei <i>Muhammad Hadi Muhammad Melayong ...</i>	55
Peranan Sufi dalam Penyebaran Islam di Nusantara <i>H Sumanta MA & Hajam M.Ag ...</i>	63
Ngaji Kitab bersama Para Kiai Cirebon 'Memaknai Jihad Islam' untuk Meraih Sukma Pancasila <i>Siti Fatimah M.Hum ...</i>	75
Jender dalam Perspektif Nasaruddin Umar <i>H Jamali Sahrodi MA & Amin Maulana ...</i>	101

Madrasah Menggapai Mutu
H Maksum MA ... 117

Pendekatan Kajian Orientalis terhadap Islam: Satu Sorotan Awal
Mohd Farhan Abd Rahman & Muhamad Azrul Azwan ... 125

ZA'BA, Melayu dan Kolonialisme Inggeris
Noor Aziera Mohamad Rohana, Nurul Asma Mazlan, Noraini Abd Muaziz & Ermy Azziaty Rozali ...137

Budaya Berfikir Kritis Islam sebagai Pendekatan dalam Mengukuhkan Jatidiri Masyarakat Melayu Kini
Norafifah Ab Hamid, Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man & Siti Nurul Izza Hashim ... 151

Kepentingan Kepercayaan Konsep Ilmu dalam Pembentukan Pandangan Alam
Mahfuzah Mohammed Zabidi & Rohaya Sulaiman... 167

HISTORIOGRAPHY AND ISLAMIC HERITAGE

Penentuan Tarikh Perkahwinan Rasulullah SAW berdasarkan Pengiraan Takwim Hijri terkini
Nur Jannah Ballazi, Hamidah Jalani, Norsaeidah Jamaludin, Sarah Dina Mohd Adnan & Nang Naemah Nik Dahalan ... 180

Konsep Kepimpinan Melayu Islam di Nusantara Menurut Teks *Bustan al-Salatin*
Shah Rul Anuar Nordin ... 188

Prasasti Terengganu: Kepentingannya dalam Sejarah Tamadun Islam Alam Melayu
Nor Adina Abdul Kadir, Nang Naemah Nik Dahalan, Norsaeidah Jamaludin, Abdul Qayyum Abdul Razak & Khairul Nizam Abdul Aziz ... 199

Kelangsungan Budaya Masyarakat Chetti Melaka Era Globalisasi
Siti Nurul Izza Hashim, Norafifah Ab Hamid, Rawi Nordin, Nor Rafedah Mohsan & Muhammad Faiz Mohd Fadzil ... 209

Sejarah dan Implementasi Dekorasi Cina dalam Pembinaan Masjid Terawal di Malaysia
Nor Adina Abdul Kadir, S.Salahudin Suyurno, Sarah Dina Mohd Adnan, Noorfazreen Mohd Aris & Muaz Mohd Noor ... 223

ISLAMIC LITERATURE AND ART

Keindahan Konsep Tauhid dalam Rekabentuk Motif-motif Seni Tradisi Melayu
Shaliza Dasuki, Azahar Harun, Liza Marziana Mohammad Noh, Nur Hasliza Abdullah, Nurkhozilah Idris & Fazlina Mohd Radzi ... 239

Identifying A Lotus Motif Transformation on The Melaka Traditional Mosque's Roof Crown in 1720-1950
Raziq Abdul Samat, Sharifah Shaari, Dona Lowii Madon, Meor Hasmadi Meor Hamzah & Nor Fariza Baharuddin ... 255

Potensi Seni Iluminasi al-Qur'an Mushaf Malaysia
Nik Narimah Nik Abdullah, Mohd Hisham Johari, Ayob Wahid, Zahara Ramli, Muhamad Fauzi Harun, Anith Liyana Amin Nudin & Mohd Amin Mohd Noh... 263

أثر التراث العربي الإسلامي في الرسم الأوروبي الحديث
شكيبيا مصطفى الشرنقية & محمود حسين عبد الرحمن ... 281

Notes on the Ibadi Religious Architecture: A Comparative Study of the Mosques in Mزاب, Djerba and Oman
Naima Benkari ... 301

Contemporary Telekung in Malaysia it's Challenges and Realities
Norzaleha Zainun, Jamiaah Abdul Holed & Zolina Mohamad ... 317

The Development of Character Category in Jawi Typography-An Implementation in Typography Course in UiTM
Intan Nur Firdaus Muhammad fuad, Sharifah Raudzah S. Mahadi & Ahmad Khairul Azizi Ahmad ... 333

Art Photography: Ideation and Influences of Islamic Geometric Patterns
Azmil Aswad Che Mat, Aidah Alias & Farihan Zahari ... 345

The Reading of Tajwid in Surah Yaasin for Red-Green Colour Vision Deficiencies
Siti Sarah Adam Wan, Azahar Harun, Nur Hasliza Abdulah & Shaliza Dasuki ... 357

POLITICS AND GOVERNANCE

Peranan Sultan Abu al-Hasan 'Ali al-Marini dalam Kerajaan Banu Marin di Fas, al-Maghrib (1331-1351M)

Mariam Farhana Md Nasir, Sarah Dina Mohd Adnan, Noorfazreen Mohd Aris, Hamidah Jalani & Muhammad Taufik Md Sharipp ... 365

Sejarah Institusi Ketenteraan di Malaysia dan Sumbangan kepada Kelangsungan Ketamadunan
Burhanuddin Jalal, Sayuti Ab Ghani, Amnah Saayah & Redwan Yasin ... 380

Perspektif Kitab Quran terhadap Bidang Pengurusan Rekod
Ahmad Azman Mohamad Ramli, Azmi Ab Rahman, Kasmarini Baharuddin, Mohd Naim Mohd Nasfi, Mohd Ridzuan Ibrahim & Abd Rashid Abd Rahman ... 397

ISLAMIC ECONOMICS AND BUSSINES MANAGEMENT

Etika Pengurusan Sumber Manusia bagi Muslimpreneurs dalam Perniagaan Berskala Kecil
Mohd Faizal P.Rameli, Suhaida Mohd. Amin, Dziauddin Sharif, Norajila Che Man & Noorfazreen Mohd Aris ... 413

Paradigma Tauhid dalam Pelaksanaan Tanggungjawab Sosial Korporat (CSR)
Norajila Che Man, Muhammad Rahimi Osman & Mohd Faizal P.Rameli ... 427

Wasatiyyah sebagai Asas Pembuatan Keputusan Pelabur Muslim
Noor Hasyimah Sulaiman, Wan Noor Hazlina Wan Jusoh, Che Zuina Ismail, Azarudin Awang & Rubiah Abu Bakar ... 445

Penilaian Pakar dalam Model Konseptual Penggunaan Berhierarki Islam
Basri Abd. Ghani & Ahmad Azrin Adnan ... 453

The Need to Work by Educated Muslim Women in Malaysia
Suhaida Mohd. Amin & Mohd Faizal P.Rameli ... 461

The Impact of Macroeconomic Variables on FTSE Bursa Malaysia Emas Shariah Index
Siti Nurulhuda Ibrahim, Zuraini Abdul Hamid, Amirudin Mohd Nor, Fahmi Abdul Rahim & Noraznira Abd Razak ... 469

Multimodal Analysis on Muslimah Cosmetic Billboards
Nor Atifah Mohamad, S. Salahudin Suyurno, Sumarni Maulan & Nazarul Azali Razali ... 489

Determinants of Electronic Commerce Adoption: Case Study Among Small and Medium Enterprise (SME) in Klang Valley

Nur Atiqah Zainuddin, Maymunah Ismail, Nurul Zamratul Asyikin Ahmad, Sharina Sharif, Maz Izuan Mazalan & Mohd Sufian Ab Kadir ... 501

Halal vs Non-Halal Cosmetic: Positioning in Malaysian Market
Azahar Harun, Roszi Naszariah Nasni Naseri, Nur Hazwani, Zolkifly & Mastura Ayob ... 513

Total Quality Management and Halal Certification of Food Product in Malaysia
Rizuwan Abu Karim, Nurazree Mahmud, Helmy Fadlisham Abu Hasan & Juan Rizal Sa'ari ... 519

Pemantauan dan Penguatkuasaan Halal terhadap Produk Makanan Import oleh JAKIM
Mohd Zaid Daud, Mohd Izhar Ariff Mohd Kashim, Nurzahidah Jaafar & Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah ... 527

WAQF DEVELOPMENT IN MALAYSIA

Elemen Kekal Harta Wakaf: Analisis menurut Fuqaha dan Undang-undang di Malaysia
Che Zuina Ismail, Azarudin Awang, Rubiah Abu Bakar, Noor Hasyimah Sulaiman & Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 549

Sejarah Universiti al-Azhar sebagai Model Institusi Pendidikan Wakaf Terulung
Mohd. Ali Muhamad Don ... 565

Pembangunan Tanah Wakaf Melalui Inovasi Istibdal
Che Zuina Ismail, Rubiah Abu Bakar, Azarudin Awang, Noor Hasyimah Sulaiman & Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 575

Pembangunan Wakaf Kesihatan: Model Operasi dan Pengurusan Hospital Waqaf An-Nur (HWAN)
Norizah Mohamed @ Daud, Noorfazreen Mohd Aris, Sharipah Amirah Abas & Noraini Abd Muaziz ... 587

Urus Tadbir Hartanah Wakaf Melaka: Strategi Penambahbaikan oleh Majlis Agama Islam Melaka (MAIM)
Norajila Che Man, Rawi Nordin, Norafifah Ab Hamid & Nor Azlina Abd Wahab ... 601

Aktiviti Pembangunan Saham Wakaf di Johor
Nurfarhana Mohd Daud, Emie Sylviana Mohd Zahid, Mohd Zainodin Mustaffa, Munirah Zakaria & Aflah Isa ... 613

CONTEMPORARY ISSUE OF ZAKAT IN MALAYSIA

Penetapan Had Kifayah Zakat Pelajar di UiTM: Satu Keperluan
Baharuddin Sayin, Azri Bhari, Mohd Afandi Mat Rani & Muhammad Nor Aman Jamaluddin ... 625

Profil Asnaf Zakat di Kalangan Pelajar UiTM Melaka Kampus Bandaraya
Nor Rafedah Mohsan, Dziauddin Sharif, Norafifah Ab Hamid, Siti Nurul Izza, Hashim & Rizuan Abu Karim ... 635

Pengambilan Hukum Uruf dalam Zakat Emas Perhiasan Negeri-negeri di Utara Malaysia
Noraini Saro & Rawi Nordin ... 643

Aktiviti Pembangunan Spiritual Bagi Asnaf Zakat Fakir dan Miskin di Selangor
Emie Sylviana Mohd Zahid, Mohd Zainodin Mustaffa, Nurfarhana Mohd Daud & Mahasin Saja@Mearaj ... 651

ISLAMIC PHILANTHROPY AND HOSPITALITY

Crowdfunding: A New Phenomenon of Philanthropic Method
Nurzahidah Jaafar, Siti Noorbiah Md Rejab, Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Mohd Zaid Daud & Mazni Natasha Mohd Nasir ... 675

Corporate Philanthropy as A Corporate Social Responsibility Component: An Islamic Perspective
Wan Noor Hazlina Wan Jusoh, Che Zuina Ismail, Noor Hasyimah Sulaiman & Azarudin Awang ... 687

Travel Patterns of People with Physical Disabilities in Attractions Sector of Selangor's Tourism Industry
Nurul Fatin Nabila Md Nafiah Intan Farhana Abd.Karim, Nurul Zamratul Asyikin Ahmad, Sharina Shariff, Mohd Sufian Ab Kadir & Maz Izuan Mazalan ... 695

MANAGEMENT IN ISLAMIC PERSPECTIVE

Siapakah yang Sayang: Pengurusan Gerontologi Kajian di Rumah Amal Baitul Rahmah, Rawang

Nurzahidah Jaafar, Suliah Mohd Aris, Fadhilah Adibah Ismail, Rafeah Saidon & Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah.... 711

An Insight into The Islamic Manufacturing Practices (IMP)

Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Mohd Zaid Daud, Nurzahidah Jaapar & Thuraya Ahmad ... 723

Shariah Risk Profiling Through Shariah Based Business Modelling: A Rectification Plan for Shariah Audit Finding (SNCR-01) for Company XYZ

Mohd Helmi Ahmad & Najahuddin Lateh ... 737

Qualitative Characteristics Accounting Information of Kariah Mosque:
A Concept Paper

Masita Hassan, Salina Abdullah, Rahayu Mohd Sihat & Norlinda Tendot Abu Bakar ... 749

Sulh Approach in The Education Loan's Repayment: The Study on Education Loan of The National Higher Education Fund Corporation (PTPTN)

Dziauddin Sharif, Norajila Che Man, Zainab Mohd Zain, Nasif Sidquee Pauzi & Ahmad Faiz Ahmad Ubaidah ... 757

Assessing Managers' Perception towards Fitness: Examining A Few Procedures and Steps

Saidin Wan Ismail & Norzaidi Mohd. Daud... 765

CONTEMPORARY ISSUES IN ISLAMIC JURISPRUDENCE

Ta'liq Talak: Antara Peruntukan Perundangan dan Amalan di Melaka

Noormala Rabu, Halipah Hamzah, Mohd Fauzi Md Isa & Zainal Fikri Zamzuri ... 791

Dilema Hak Suami Pasca Penceraian: Suatu Penelitian Awal di Malaysia

Mohd Ab Malek Md Shah, Zunaidah Ab Hasan, Sulaiman Mahzan, Marziana Abd Malib, Akmal Adanan & Mohamad Daim Darson ... 799

Penjagaan Akal Menurut Perspektif Islam dalam Konteks Maqasid Syariah

Fadhilah Adibah Ismail, Sharifah Fadylawaty Syed Abdullah, Kamariah Yusoff, Azizah Zakaria & Norsalwati Sabtu ... 809

Maqasid Syariah dalam Pelancongan

Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man, Rawi Nordin, Mohamad Shafiei Ayub & Mohd Zaid Mustafar ... 817

Pengurusan Harta Menurut Islam: Analisa Menurut Perspektif Maqasid Syariah
Nor Azlina Abd Wahab, Norajila Che Man, Norafifah Ab Hamid & Rawi Nordin ... 835

علم الفروق الأصولية: منهجية تجديدية في تأليف علم الأصول
(The Science of Usuli Nuances: a Renewal Method of Writing in Usul al-Fiqh)
...847 مصطفى بن محمد جبري شمس الدين

The Wisdom of Polygamy in Islam: The Law and Customary Practice in Afghanistan
Nasir Ahmad Yousefi... 865

Pendekatan Fuqaha dalam Memahami Illah Riba bagi Emas dan Perak
Mohd Asyadi Redzuan, Mohamad Zaki Razaly, Mohd Zainodin Mustaffa & Siti Noor Ain Aziz ... 879

CONTEMPORARY ISSUES OF DAKWAH IN MALAYSIA

Konsep Amar Makruf Nahi Mungkar dalam Kerangka Dakwah Islam
Razali Musa, Wan Hishamudin Wan Jusoh, Mohd Shahril Othman, Syed Hadzrullathfi Syed Omar & Mohd Safri Ali ... 889

Pengurusan Akidah di Malaysia Secara Berorganisasi: Satu Tinjauan Awal
Tentang Jalinan antara Institusi Islam Kerajaan Pusat dan Negeri di Malaysia
Sophian Rambli & Engku Ahmad Zaki Engku Alwi ... 895

Toleransi Agama dalam Kehidupan Komuniti Muslim Baharu: Tinjauan dari Aspek Cabaran
Azarudin Awang, Che Zuina Ismail, Azman Che Mat & Rubiah Abu Bakar ... 901

Kartun Bertemakan Dakwah Islamiyah Atas Talian: Interpretasi Dakwah Sarkastik Dan Satira
Fazlina Mohd Radzi & Azahar Harun ... 909

The Correlation Between Salah (Prayers) and Students' Academic Performance
Che Haslina Abdullah, Mahanim Omar, Raja Rosila Raja Berahim, Nur Afiqah Ab Latif & Che Nooryohana Zulkifli... 921

Peranan Laman Facebook dalam Penyampaian Maklumat Pengurusan Pusaka
Mohd Khairy Kamarudin, Mohd Hafizie Suhaimi & Nasrul Hisyam Nor Muhamad... 931

Muslims in South Korea: The Way of Life

*Mahsuri Khalid, Ashirah Fatimah Mohd, Nurauni Aqilah Mohd Khir,
Nur Nabila Mazlan, Nur Farhanah Mahamad Halid & Noraini Jamal... 943*

Kajian Awal Tahap Kesukarelawan di Kalangan Rakyat Johor, Malaysia

*Nik Rozilaini Wan Mohamed, Abdul Rasid Abdul Razzaq, Rohayu Roddin & Nor
Asikin Shaharuddin... 963*

Perubahan Akhlak Saudara Kita Selepas Memeluk Islam di Johor

*Nur Najwa Hanani Abd Rahman, Mohd Farhan Ahmad, Noraishah P Othman,
Siti Fairuz Sujak & Luqmanulhakim Ab Rahman... 969*

Dakwah Melalui Media Sosial: Penerimaan dalam Kalangan
Warga IPD Setiu, Terengganu

*Azman Che Mat, Khairul Azhar Abd. Karim, Azarudin Awang,
Ahmad Fakrulazizi Abu Bakar, Nor Shaifura Musilehat &
Ahmad Zulfadhli Nukman... 987*

ISLAM AND COMMUNICATION

Akhlak Terbina Komunikasi Sempurna

*S.Salahudin Suyurno, Mohammad Taufik Md Sharipp, Mohd Shafie Ayub,
Mohd Zaid Mustafar & Mohd Zin Junoh ... 997*

Aplikasi Syarat Kesihatan Hadith terhadap Model Komunikasi Berkesan

*Muhammad Taufik Md Sharipp, Muhammad Faidz Mohd Fadzil, Mohd Zaid
Mustafar, Mohd Khairul Nizam Mohd Aziz & S Salahudin Suyurno ... 1005*

Komunikasi IntraPersonal dalam Dialog antara Agama:

Pengalaman Saudara Baru

*Azarudin Awang, Che Zuina Ismail, Azman Che Mat, Noor, Hasyimah Sulaiman
& Wan Noor Hazlina Wan Jusoh ... 1015*

Pembangunan dan Pengesahsahihan Instrumen *Manhaj Rabbāniyyah* sebagai
Indikator Komunikator Islam

*Muhammad Taufik Md Sharipp, S Salahudin Suyurno, Mohamad Shafiei Ayub,
Abdul Raf Ridzuan & Mariam Farhana Md Nasir ... 1023*

Media Baharu dan Budaya Popular Islam: Peranan dan Realiti

*Aini Faezah Ramlan, S Salahudin Suyurno, Muhamad Shafie Ayub, Rosilawati
Sultan Mohideen & Abdul Qayyum Abd Razak ... 1031*

Unsur-unsur Takmilah dalam Filem Islam

Mohamad Shafiei Ayub, Muhammad Taufik Md Sharipp, Aini Faezah Ramlan, Abdul Qayyum Abdul Razak, S Salahudin Suyurno & Ahmad Faiz Ahmad Ubaidah ... 1037

ISLAMIC EDUCATION DEVELOPMENT

Gagasan Madrasah Al-Zahra': Penubuhan Universiti Islam di Akhir Kerajaan Turki Uthmani

Mohd Nasir Ayub, Surita Hartini Mat Hassan, Muaz Mohd Noor, Noor Hidayah Kasim & Rafidah Amat ... 1055

Kaedah Hafazan: Suatu Tinjauan Ringkas

Siti Suriyani Sulaiman ... 1071

Pembelajaran Berpusatkan Pelajar dan Pencapaian Pelajar Bahasa Arab

Azman Che Mat, Muhammad Saiful Anuar Yusoff, Azarudin Awang, Ahmad Fakrulazizi Abu Bakar, Nor Shaifura Musilehat & Ahmad Zulfadhli Nukman ... 1087

Perlaksanaan Pendekatan Pembelajaran Berasaskan Permainan Digital bagi Kursus CTU 281: Kesan terhadap Prestasi Akademik dan Motivasi Diri Pelajar Grafik di UiTM Alor Gajah

Ilinadia Jamil, Azahar Harun, Fatrisha Mohamed Yusoff, Nor Yus Shahirah Hassan & Fazlina Mohd Radzi ... 1095

Analisis Kerelevanan Kurikulum Kursus Pemikiran dan Tamadun Islam (CTU151) terhadap Pelajar di UiTM

Rubiah Abu Bakar, Che Zuina Ismail, Azarudin Awang & Noor Hasyimah Sulaiman ... 1107

Hadith's Source of Reference Finder Browser Extension

Mohamad Hafiz Khairuddin, Nur Azalizana Ahmad Saru, Mohd Hafifi Mohd Supir, Anwar Farhan Zolkeplay & Mohd Taufik Mishan... 1117

Peranan IPTA dan IPTS dalam Menerapkan Pendidikan al-Quran di dalam Kurikulum sebagai Kursus Teras bagi Semua Pelajar Islam di Malaysia: Kajian Awal di Beberapa Buah IPT di Malaysia

Nor Ashiqeen Jamaluddin, Raihana Farahiyah Abdul Rahman, Sulaiman Shakib Mohd Noor & Mohd Nazir Kadir... 1127

Hukum Kanun Brunei dan Hukum Kanun Melaka: Suatu Ristaan Sejarah
Haji Dzulkiflee Haji Abdul Latif... 1143

جهود علماء المسلمين في مجال الطب وأثره على الحضارة الإنسانية

1155 ... د. محمد مرسلين محمد إسماعيل

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

Foreword

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillahirrahmanirrahim. All praise to Allah SWT. Blessing and Prayers be upon Prophet Muhammad SAW, and also to his family members, kindred's, companions and his followers who adhere faithfully to his teaching.

I would like to express my gratitude for this invitation to write a few words in conjunction of this proceeding. Heartiest congratulations go to the organizers of the 2nd International Islamic Heritage Conference 2017 (2nd IsHeC2017) that was held on 14th – 15th November 2017. Congratulations also to the editors for their efforts in publishing the articles presented at the 2nd IsHeC2017.

Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017 is a very noble effort as it adds to the corpus of literature on Islamic based research in various disciplines of knowledge. I hope that this proceeding can be a catalyst for the germination and strengthening of Islamic knowledge.

Finally, I wish to extend my sincere appreciation to all parties involved in the publication of this proceeding especially Academy of Contemporary Islamic Studies (ACIS) UiTM Melaka, Center for Islamic Philanthropy and Social Finance (CIPSF), Pusat Jaringan Industri, Komuniti dan Alumni (PJI & A) UiTM Melaka and the authors for their contribution.

DATUK PROF. MADYA SABARIAH MAHAT

Rektor,
Universiti Teknologi MARA Cawangan Melaka,
Alor Gajah, Melaka.

ISHHC

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

Preface

In the name of Allah, the Most Beneficent, the Most Merciful. All praise is due to Allah SWT, the Almighty. We all praise Him, seek His Help, and ask for His Forgiveness. We seek refuge with Him from the evil of our souls, and from our sinful deeds. He whom Allah SWT guides, no one can misguide him, and whoever Allah SWT misguides, no one can guide him. Blessings and prayers upon His Messenger Prophet Muhammad SAW. We would like to express our thorough and sincere gratefulness to Allah the Almighty, who has given us the opportunity to write, edit and complete the *Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017*.

We wish to extend our appreciation to YBhg. Datuk Associate Professor Sabariah Hj. Mahat, Rector of Universiti Teknologi MARA (UiTM) Cawangan Melaka for her full encouragement in ensuring the success of the 2nd IsHeC2017 and also the publication of this proceeding. Special thanks to YBrs. Associate Professor Dr. Shafinar Ismail, Deputy Rector of Research and Industrial Linkage UiTM Cawangan Melaka for her continuous support in 2nd IsHeC2017.

A great deal of appreciation also goes to the Center for Islamic Philanthropy and Islamic Finance (CIPSF), Uni-Charity Society, ACIS UiTM Cawangan Melaka and UiTM Press for their tremendous effort in making the 2nd IsHeC2017 a success.

This proceeding comprises the articles that were presented in 2nd IsHeC2017 which held on 14 hingga 15 November 2017 at Avillion Hotel Melaka.

Hopefully, the *Proceeding of 2nd International Islamic Heritage Conference 2017* will give a clearer view of various contemporary issues in Islamic-based research in this country and the Muslim world as a whole. Finally, we hope that this proceeding may inspire and motivate its readers in initiating attempts and contributions for the sake of Muslim ummah.

MOHD FAIZAL P. RAMELI
ABDUL QAYUUM ABDUL RAZAK
MUHAMAD TAUFIK MD SHARIPP
MOHD ZAID MUSTAFAR
MOHD KHAIRUL NIZAM MOHD AZIZ
RAWI NORDIN
S. SALAHUDIN SUYURNO
DZIAUDDIN SHARIF

Editor

Proceeding of 2nd Islamic Heritage Conference (ISHEC 2017)

ISHC

2nd International Islamic
Heritage Conference 2017

PERSPEKTIF KITAB QURAN TERHADAP BIDANG PENGURUSAN REKOD

Ahmad Azman Bin Mohamad Ramli, Azmi Bin Ab Rahman, Kasmarini Binti Baharuddin, Mohd Naim Bin Mohd Nasfi, Mohd Ridzuan Bin Ibrahim & Abd Rashid Bin Abd Rahman
Pensyarah-pensyarah daripada Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA, ahmadazman@salam.uitm.edu.my

ABSTRAK

Tujuan kertas ini disediakan ialah untuk membincangkan persoalan perspektif atau ulasan kitab Quran terhadap bidang pengurusan rekod. Bagi membincangkan persoalan tersebut, penulis telah menganalisa kandungan dalam bahan-bahan bertulis seperti tafsiran kitab Quran dan lain-lain bahan rujukan. Penganalisaan ialah dengan mengguna kaedah pencarian kata kunci. Berdasarkan penganalisaan, didapati perspektif kitab Quran terhadap bidang pengurusan rekod boleh dibahagikan kepada empat aspek iaitu aspek kegunaan rekod kepada kehidupan manusia, aspek larangan semasa menggunakan rekod, aspek peralatan untuk menulis rekod, aspek media rekod dan aspek bentuk atau format rekod. Bagaimanapun, maklumat yang terkandung di dalam kitab ini sangat luas. Sehubungan dengan itu, kertas ini diharap dapat dijadikan satu dorongan kepada para pengkaji lain menjalankan kajian tentang topik ini dengan lebih mendalam lagi pada masa hadapan.

Kata kunci: Kitab Quran, Rekod, Pengurusan Rekod

PENGENALAN

Kitab Quran adalah merupakan bahan rujukan primer bagi penganut agama Islam. Ini disebabkan mengikut kepercayaan penganut agama Islam, kandungan dalam kitab tersebut adalah merupakan maklumat yang dihasilkan sendiri oleh tuhan. Disebabkan sifat kitab Quran yang unik ini, banyak kajian yang dilakukan oleh para penyelidik tentang perspektif atau pandangan kitab Quran terhadap bidang-bidang yang penting kepada kehidupan manusia, seperti perubatan, kewangan, pertanian, perundangan, politik, kekeluargaan dan sebagainya. Sehubungan dengan itu, objektif kertas ini disediakan ialah untuk membincangkan perspektif kitab Quran terhadap satu lagi bidang yang juga penting kepada kehidupan manusia iaitu bidang pengurusan rekod. Bagaimanapun, bagi membolehkan pembaca mengikuti perbincangan ini dengan lebih mudah lagi, berikut ini ditakrifkan terlebih dahulu beberapa istilah penting yang digunakan di dalam kertas ini.

TAKRIFAN

(i) Rekod

Read dan Ginn (2011) mentakrifkan rekod sebagai maklumat yang tersimpan, tanpa mengira media atau sifat-sifatnya, dihasil atau diterima oleh organisasi yang

boleh dijadikan bukti terhadap operasinya dan mempunyai nilai yang memerlukan penyimpanan untuk sesuatu tempoh masa tertentu. Quible (2005) menyatakan rekod merujuk kepada dokumen bermaklumat dalam format kertas dan format elektronik yang digunakan untuk melaksanakan pelbagai fungsi. Malaysian Standard MS 2223-1:2009 menyatakan bahawa rekod ialah maklumat yang dihasilkan, diterima dan diselenggara sebagai bukti dan maklumat oleh organisasi dan individu, dalam pelaksanaan tanggungjawab yang telah ditetapkan oleh undang-undang atau dalam urusan kehidupan seharian. Millar (2010) menyatakan bahawa rekod adalah maklumat yang telah tertawan atau tersimpan di atas media yang tetap (contohnya sekeping kertas menyimpan perkataan daripada sepucuk surat) yang telah dihasilkan dan digunakan untuk mengingatkan kembali sesuatu peristiwa atau maklumat atau untuk menyediakan akauntabiliti untuk sesuatu keputusan atau tindakan. Akta Arkib Negara 2003 (Akta 629) pula mentakrifkan rekod sebagai bahan-bahan di dalam bentuk bertulis atau bentuk lain yang menyatakan fakta atau peristiwa atau selainnya merakamkan maklumat dan termasuklah kertas, dokumen, daftar, bahan bercetak, buku, peta, pelan, lukisan, gambar foto, mikrofilem, filem sinematograf, rakaman bunyi dan rekod yang dihasilkan secara elektronik tanpa mengira bentuk atau ciri-ciri fizikal dan apa-apa salinannya.

Berdasarkan definisi-definisi di atas, boleh disimpulkan bahawa rekod merujuk kepada maklumat yang tersimpan dalam sebarang media penyimpanan (seperti media kertas dan media fail elektronik) dan dihasilkan oleh organisasi atau individu untuk pelbagai fungsi, terutamanya untuk menyatakan fakta atau peristiwa, untuk membuktikan sesuatu hak atau tanggungjawab dan untuk membolehkan rujukan semula terhadap sesuatu aktiviti yang telah dilaksanakan. Rekod boleh wujud dalam pelbagai bentuk. Rajah 1 menunjukkan imej kepelbagaian bentuk rekod.

Rajah 1: Contoh pelbagai bentuk rekod

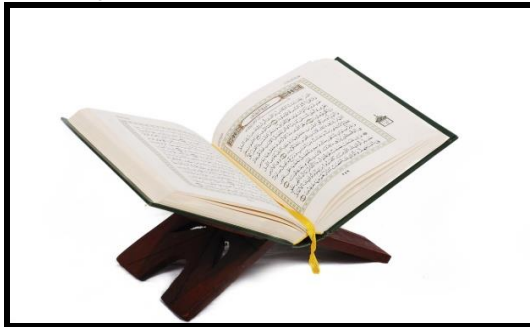
Pengurusan Rekod

Read dan Gean (2011) menyatakan pengurusan rekod adalah kawalan secara sistematik terhadap rekod, bermula daripada peringkat pengwujudan, peringkat

penggunaan dan penyelenggaraan sehinggalah ke peringkat pelupusan rekod. Tujuan kawalan ini dilakukan ialah untuk memastikan maklumat yang berada dalam rekod sentiasa boleh digunakan, seperti untuk tujuan rujukan, pembuktian dan sebagainya.

Kitab Quran

Rajah 2: Contoh kitab Quran

Mohd Amin dan Lim Jooi Soon (2010) menyatakan bahawa kepercayaan asas kebanyakan agama di dunia ini ialah berdasarkan daripada kitab yang dianggap suci oleh penganut sesuatu agama tersebut. Bagi agama Islam, kitab suci tersebut bernama Quran. Rasid, Mohd Yadman dan S. Salahudin (2008) menyatakan bahawa kitab Quran adalah merupakan sumber pertama dan utama bagi ajaran agama Islam. Ini bermakna kitab Quran sepatutnya menjadi sumber rujukan utama bagi penganut agama Islam dalam mengurus kehidupan mereka sebelum dan sesudah mati.

Abdullah, Farahdina, Huzaimah, Norsiah dan Salleh (1998) menyatakan daripada segi bahasa, Quran berasal daripada perkataan Al-Qiraat iaitu “bacaan”. Manakala daripada segi istilah pula, Quran bermaksud lafaz atau kalam (kata-kata) Allah dalam bahasa Arab yang diturunkan kepada Nabi Muhammad secara berterusan, dimulai dengan surah Al-Fatihah dan disudahi dengan surah Al-Nas, dikumpulkan dalam satu “*mushaf*” (*collection of pages*) dan membacanya merupakan satu ibadah kepada penganut agama Islam. Kandungan dalam Quran diwahyukan oleh Allah kepada Nabi Muhammad dalam bahasa Arab. Penyampaian wahyu ini pula berlaku melalui perantaraan malaikat Jibrail dan berlangsung secara beransur-ansur selama 23 tahun iaitu 13 tahun di Mekah dan 10 tahun di Madinah. Kandungan Quran mengandungi sebanyak 114 surah dan 6236 ayat. Surah yang terpanjang sekali ialah surah Al-Baqarah yang mengandungi sebanyak 286 ayat.

METODOLOGI KAJIAN

Penyelidikan dalam artikel ini menggunakan pendekatan analisa kandungan terhadap bahan-bahan bertulis seperti tafsiran kitab Quran dan lain-lain bahan rujukan. Penganalisaan ialah dengan mengguna kaedah pencarian kata kunci. Data yang dikumpul kemudiannya dianalisis menggunakan analisis kandungan (*review*

analysis) untuk menghasilkan dapatan kajian iaitu perspektif kitab Quran terhadap pengurusan rekod.

PERSPEKTIF KITAB QURAN TERHADAP BIDANG PENGURUSAN REKOD

Pengenalan

Untuk memudahkan perbincangan di sini, bahagian ini membincangkan pandangan tersebut daripada lima aspek. Aspek-aspek tersebut ialah kegunaan rekod kepada kehidupan manusia, larangan daripada Allah semasa menggunakan rekod, peralatan untuk menulis rekod, media rekod dan bentuk atau format rekod.

Kegunaan Rekod Kepada Kehidupan Manusia

Kitab Al-Quran menyatakan bahawa di antara kegunaan rekod kepada manusia ialah sebagai sumber rujukan, sebagai alat komunikasi dan sebagai bahan bukti. Penerangan yang lebih lanjut mengenai kegunaan-kegunaan ini ialah seperti yang berikut:

(i) Kegunaan rekod sebagai sumber rujukan

Rajah 3: Gambar hiasan

Untuk membincangkan kegunaan rekod sebagai sumber rujukan kepada manusia, kertas ini telah memilih dua contoh surah daripada kitab Al-Quran iaitu surah Al-Baqarah, ayat ke 282 dan Surah Al-Israa', ayat ke 13 dan ayat ke 14. Surah Al-Baqarah, ayat ke 282 menyatakan yang bermaksud,

Wahai orang-orang yang beriman! Apabila kamu menjalankan sesuatu urusan dengan hutang piutang yang diberi tempoh hingga kesuatu masa yang tertentu, maka hendaklah kamu menulis (hutang dan masa bayarannya) itu. Dan hendaklah seorang penulis di antara kamu menulisnya dengan adil (benar).....

Ayat ini mempunyai kaitan dengan rekod kerana ia menyebut perkataan menulis. Setiap penulisan sudah tentu perlu dilakukan pada media penyimpanan

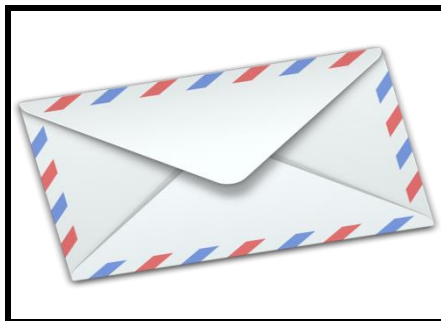
maklumat. Apabila media penyimpanan sudah ditulis maklumat di dalamnya, media penyimpanan tersebut boleh dipanggil sebagai rekod. Melalui ayat ini, Allah memerintahkan supaya semua pihak yang terlibat dengan hutang piutang menulis maklumat tentang urusan hutang piutang mereka. Allah menurunkan ayat ini kerana di zaman sebelum kedatangan agama Islam, masyarakat Arab di Makkah tidak menggunakan rekod dalam urusan hutang piutang mereka.

Tujuan penggunaan rekod dalam urusan hutang piutang ialah untuk membolehkan rekod tersebut dapat dijadikan sumber rujukan tentang urusan hutang piutang tersebut. Contohnya, sekiranya si pemberi hutang telah lupa berapa banyakkah jumlah sebenar hutang yang telah diberikan kepada si pemiutang, si pemberi hutang boleh merujuk kepada rekod yang menyimpan maklumat tentang urusan hutang piutang beliau. Begitu juga sekiranya pemiutang pula telah lupa jumlah sebenar hutang yang beliau telah perolehi, beliau juga boleh melakukan perkara yang sama. Keadaan ini seterusnya boleh mengelakkan daripada berlakunya pertikaian di antara kedua belah pihak yang terlibat dengan urusan hutang piutang.

Surah Al-Israa', ayat ke 13 dan ke 14 pula menyatakan yang bermaksud, *Dan tiap-tiap seorang manusia Kami kalungkan bahagian nasibnya dilehernya, dan pada hari kiamat kelak Kami akan keluarkan kepadanya kitab (surat amalnya) yang akan didapatinya terbuka (untuk ditatapnya). (Lalu kami perintahkan kepadanya): "Bacalah kitab (suratan amal)mu, cukuplah engkau sendiri pada hari ini menjadi penghitung terhadap dirimu (tentang segala yang telah engkau lakukan)".*

2 Rekod dalam ayat ini merujuk kepada perkataan kitab atau surat amalan. Melalui ayat ini, Allah menyatakan bahawa segala amal perbuatan manusia di dunia sentiasa diawasi olehNya. Pengawasan ini dilakukan dengan cara ditulis segala maklumat tentang amalan manusia tersebut ke dalam rekod yang dipanggil kitab atau surat amalan. Rekod ini kemudiannya akan ditunjukkan kepada setiap manusia pada hari kiamat sebagai bahan rujukan bagi membolehkan mereka mengetahui jumlah sebenar amalan baik dan amalan buruk yang telah mereka lakukan di dunia dahulu.

(ii) Kegunaan rekod sebagai alat komunikasi

Rajah 4: Contoh sampul surat

Untuk membincangkan kegunaan rekod sebagai alat komunikasi di antara sesama manusia, kertas ini telah memilih surah An-Naml, ayat ke 28, 29 dan 30 sebagai sumber perbincangan. Ayat-ayat tersebut menyatakan yang bermaksud,

“Pergilah bawa suratku ini, serta campaklah kepada mereka, kemudian berundurlah dari mereka; dalam pada itu perhatikanlah tindak balas mereka”. (Setelah membaca surat itu), berkatalah raja perempuan negeri Saba’: Wahai ketua-ketua kaum! Sesungguhnya telah disampaikan kepadaku sepucuk surat yang mulia. “Sesungguhnya surat itu daripada Nabi Sulaiman, dan kandungannya (seperti berikut): ‘Dengan nama Allah, Yang Maha Pemurah, lagi Maha Mengasihani.

Rekod dalam ayat ini merujuk kepada surat yang dihantar oleh Nabi Sulaiman kepada seorang raja yang memerintah sebuah negeri. Raja tersebut seorang perempuan yang bernama Ratu Balqis dan negara yang diperintahnya bernama Saba’. Tujuan Nabi Sulaiman mengutus surat kepada Ratu Balqis ialah untuk meminta raja tersebut beriman dan mematuhi ajaran agama Allah. Melalui ayat-ayat ini, jelas menunjukkan bahawa salah satu kegunaan rekod kepada manusia menurut kitab Al-Quran ialah sebagai alat komunikasi antara sesama manusia. Ini bermakna dengan menggunakan rekod, manusia boleh bertukar-tukar maklumat di antara sesama mereka untuk sebarang urusan kehidupan.

(iv) Kegunaan rekod sebagai bahan bukti

(v)

Rajah 5: Gambar hiasan

Untuk membincangkan kegunaan rekod sebagai bahan bukti kepada manusia, kertas ini telah memilih surah Al-Jaathiyah, ayat ke 28 dan ke 29 sebagai sumber perbincangan. Ayat-ayat tersebut menyatakan yang bermaksud,

Dan (pada hari kiamat) engkau akan melihat tiap-tiap umat bertelut (dalam keadaan cemas dan menunggu panggilan); tiap-tiap umat diseru untuk menerima kitab suratan amalnya (serta dikata kepada mereka); Pada hari kamu akan dibalas menurut apa yang kamu telah kerjakan! “Inilah surat (tulisan malaikat)

Kami, ia memberi keterangan terhadap kamu dengan yang benar, kerana sesungguhnya Kami telah (perintahkan malaikat) menulis segala yang kamu telah lakukan (didunia dahulu).

Rekod dalam ayat-ayat ini merujuk kepada kitab suratan amal. Ayat ini menerangkan tentang suasana yang akan berlaku kepada manusia pada hari kiamat kelak. Mengikut kitab Al-Quran, pada hari tersebut, setiap manusia akan berada dalam keadaan cemas kerana mereka akan menerima kitab suratan amal daripada Allah. Di dalam kitab suratan amal tersebut terdapat maklumat yang akan dijadikan bahan bukti oleh Allah untuk menentukan samada seseorang manusia itu akan diberi balasan baik iaitu dimasukkan ke dalam syurga atau balasan yang buruk iaitu dimasukkan ke dalam neraka. Ayat-ayat ini juga boleh dijadikan pengajaran kepada manusia iaitu sekiranya ingin menetapkan hukuman terhadap seseorang manusia, bahan bukti berbentuk rekod perlulah disediakan bagi mengelakkan berlakunya ketidakadilan.

Larangan daripada Allah semasa mengguna rekod

Terdapat surah-surah dan ayat-ayat tertentu di dalam kitab Al-Quran yang memperkatakan tentang larangan-larangan daripada Allah kepada manusia semasa mereka mengguna rekod. Di antara larangan-larangan tersebut ialah seperti yang berikut:

(i) Tidak memahami kandungan rekod

Melalui kitab Al-Quran, Allah melarang manusia menggunakan rekod semasa mereka dalam keadaan tidak memahami maklumat yang terkandung dalam sesuatu rekod tersebut. Contoh surah dan ayat yang berkaitan dengan larangan tersebut ialah surah Al-Baqarah, ayat ke 78. Ayat ini menyatakan yang bermaksud,

Dan di antara mereka ada yang buta huruf, tidak memahami kitab (Taurat) kecuali hanya berangan-angan dan mereka hanya menduga.

Rekod dalam ayat ini merujuk kepada Kitab Taurat. Ayat ini menerangkan tentang keadaan sebahagian manusia pada zaman Nabi Musa yang buta huruf iaitu tidak tahu membaca dan menulis. Kelemahan ini telah menyebabkan mereka tidak dapat memahami maklumat yang terkandung dalam Kitab Taurat dengan sebaiknya. Melalui ayat ini jelas menunjukkan bahawa Allah melarang manusia menggunakan rekod dalam keadaan mereka tidak memahami maklumat yang terkandung dalam sesuatu rekod. Ini kerana situasi ini boleh membawa keburukan kepada manusia seperti mereka akan membuat keputusan yang tidak tepat disebabkan ketidakfahaman mereka terhadap maklumat yang terkandung dalam sesuatu rekod.

(ii) Memalsukan maklumat di dalam rekod

Melalui kitab Al-Quran, Allah melarang manusia memalsukan maklumat di dalam rekod. Untuk membincangkan larangan ini, kertas ini telah memilih surah Al-Baqarah, ayat ke 79 sebagai sumber perbincangan. Ayat ini menyatakan yang bermaksud,

Maka kecelakaan besar bagi orang-orang yang menulis kitab Taurat dengan tangan mereka (lalu mengubah kalam Allah dengan rekaan-rekaan mereka), kemudian mereka berkata: “Ini ialah dari sisi Allah”, supaya mereka dengan perbuatan itu dapat membeli keuntungan dunia yang sedikit. Maka kecelakaan besar bagi mereka disebabkan apa yang ditulis oleh tangan mereka, dan kecelakaan besar bagi mereka dari apa yang mereka usahakan itu.

Rekod dalam ayat ini merujuk kepada kitab Taurat. Ayat ini menerangkan tentang para pendeta atau bijak pandai Yahudi yang menulis semula kitab Taurat. Bagaimanapun, dalam proses penulisan semula tersebut, mereka telah memalsu ayat asal kitab tersebut untuk kepentingan dan keuntungan peribadi. Allah telah melaknat para pendeta Yahudi tersebut disebabkan perbuatan mereka yang keji ini. Kejadian ini memberi pengajaran kepada manusia bahawa maklumat di dalam rekod tidak boleh dipalsukan. Sekiranya keadaan ini berlaku, maka ketulenannya rekod tersebut telah terjejas dan rekod tersebut sudah tidak lagi boleh dianggap sebagai bahan bukti dan rujukan yang sah untuk sebarang urusan kehidupan manusia.

3.4. Peralatan untuk menulis rekod

Rajah 6: Contoh pena

Kitab Al-Quran ada menyebut alatan untuk menghasilkan rekod. Di antara alat yang boleh digunakan untuk menulis rekod menurut Al-Quran ialah pena. Kamus Dewan Edisi Keempat mentakrifkan pena ialah suatu alat tulis yang mempunyai mata yang runcing dan menggunakan dakwat. Di antara surah-surah dan ayat-ayat di dalam kitab Al-Quran yang menyebut tentang pena ialah seperti yang berikut:

Surah Al-Qalam, ayat pertama dan kedua menyatakan yang bermaksud, *Nuun. Demi pena dan apa yang mereka tulis, Engkau (wahai Muhammad) dengan sebab nikmat pemberian tuhanmu bukanlah seorang gila (sebagaimana yang dituduh oleh kaum musyrik, bahkan engkau adalah seorang yang bijaksana).*

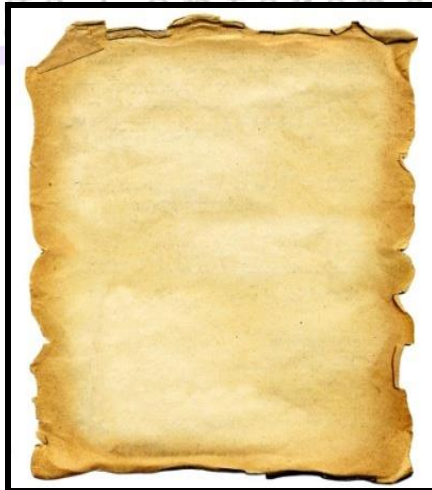
Surah Al-‘Alaq, ayat pertama, kedua, ketiga dan keempat menyatakan yang bermaksud, *Bacalah (wahai Muhammad) dengan nama Tuhanmu yang menciptakan (sekalian makhluk), ia menciptakan manusia dari sebuku darah beku; bacalah, dan Tuhanmu Yang Maha Pemurah, yang mengajar manusia melalui pena dan tulisan.*

Surah Luqman, ayat ke 27 pula menyatakan yang bermaksud, *Dan sekiranya segala pohon yang ada di bumi menjadi pena dan segala lautan (menjadi tinta), dengan dibantu kepadanya tujuh lautan lagi sesudah itu, nescaya tidak akan habis kalimah-kalimah Allah itu ditulis. Sesungguhnya Allah Maha Kuasa, lagi Maha Bijaksana.*

Media reko

Media rekod ialah alat atau perantara yang digunakan untuk menyimpan maklumat. Kitab Al-Quran telah menyebut beberapa jenis media rekod. Di antara jenis media rekod yang telah disebut oleh kitab Al-Quran ialah kertas dan lauh-lauh. Berikut ini ialah perbincangan yang lebih lanjut tentang kedua-dua jenis media rekod tersebut.

(i) Kertas

Rajah 7: Contoh kertas

Kamus Dewan Edisi Keempat mentakrifkan kertas sebagai bahan dalam bentuk helaian nipis yang dibuat daripada kayu dan lain-lain yang

padanya sesuatu ditulis, dicetak, dilukis dan lain-lain. Contoh-contoh surah dan ayat di dalam kitab Al-Quran yang menyebut tentang media rekod jenis kertas ini ialah seperti yang berikut:

Surah Al-An'am, ayat 7 menyatakan yang bermaksud,
Dan kalau Kami turunkan kepadamu (wahai Muhammad) sebuah kitab (yang bertulis) pada kertas, lalu mereka memegangnya dengan tangan mereka, nescaya orang-orang yang kafir itu berkata: "Ini tidak lain, hanyalah sihir yang terang nyata".

Surah Al-An'am, ayat 91 pula menyatakan yang bermaksud,
Dan tiadalah mereka (kaum Yahudi) menghormati Allah sesuai dengan penghormatan yang sebenarnya ketika mereka berkata: "Allah tidak menurunkan sesuatu pun kepada manusia". Bertanyalah (kepada kaum Yahudi yang engkar itu): "Siapakah yang menurunkan Kitab (Taurat) yang dibawa oleh Nabi Musa sebagai cahaya dan petunjuk bagi manusia, yang kamu jadikan di lembaran-lembaran kertas, sambil kamu perlihatkan (kepada orang ramai sebahagian kecil daripadanya) dan kamu sembunyikan kebanyakannya .....

(ii) **Lauh-lauh**

Rajah 8: Contoh gambar papan batu

Kamus Dewan Edisi Keempat mentakrifkan lauh sebagai papan dan lain-lain yang bertulis (seperti papan batu, papan hitam dan lain-lain). Contoh-contoh surah dan ayat di dalam kitab Al-Quran yang menyebut tentang media rekod jenis lauh ialah seperti yang berikut:

Surah Al-A'raaf, ayat ke 154 menyatakan yang bermaksud,
Dan apabila kemarahan Nabi Musa itu reda, iapun mengambil Lauh-lauh Taurat itu yang dalam naskahnya terkandung petunjuk dan rahmat, bagi orang-orang yang bersungguh-sungguh takut kepada Tuhan mereka (daripada melanggar perintahNya).

Surah Al-A'raaf, ayat ke 150 menyatakan yang bermaksud,
.....*Dan ia meletakkan Lauh-lauh (yang mengandungi tulisan Taurat) itu serta ia memegang (rambut) kepala saudaranya (Nabi Harun) sambil menariknya kepadanya.....*

Bentuk rekod

Kitab Al-Quran telah menyebut pelbagai bentuk atau format rekod. Di antara bentuk-bentuk atau format-format rekod yang kerap kali disebut oleh kitab Al-Quran ialah kitab dan surat. Berikut ini ialah perbincangan yang lebih lanjut tentang perkara ini.

(i) Kitab

Bentuk atau format rekod yang paling kerap disebut oleh Al-Quran ialah kitab. Kamus Dewan Edisi Keempat mentakrifkan kitab sebagai buku suci (yang mengandungi perkara-perkara atau maklumat berkaitan keagamaan seperti hukum, ajaran dan lain-lain). Contoh-contoh surah dan ayat di dalam kitab Al-Quran yang menyebut tentang kitab ialah seperti yang berikut:

Surah Al-Israa', ayat ke 71 menyatakan yang bermaksud,

(Ingatlah) hari Kami menyeru tiap-tiap kumpulan manusia dengan nama imamnya, kemudian sesiapa diberikan kitabnya ditangan kanannya, maka mereka itu akan membacanya (dengan sukacita) dan mereka tidak dikurangkan (pahala amal-amalnya yang baik) sedikit pun.

Surah Al-'Ankabut, ayat ke 48 menyatakan yang bermaksud,
Dan engkau (wahai Muhammad) tidak pernah tahu membaca sesebuah kitab pun sebelum turunya Al-Quran ini, dan tidak pula tahu menulisnya dengan tangan kananmu; (kalaulah engkau dahulu pandai membaca dan menulis) tentulah ada alasan bagi orang-orang kafir yang menentang(mu)-akan merasa ragu-ragu (tentang kebenaranmu).

(ii) Surat

Kamus Dewan Edisi Keempat mentakrifkan surat sebagai kertas yang ditulis atau segala sesuatu yang tertulis (tercetak dan lain-lain). Contoh-contoh surah dan ayat di dalam kitab Al-Quran yang menyebut tentang surat ialah seperti yang berikut:

Surah al-muddathir, ayat ke 52 menyatakan yang bermaksud,

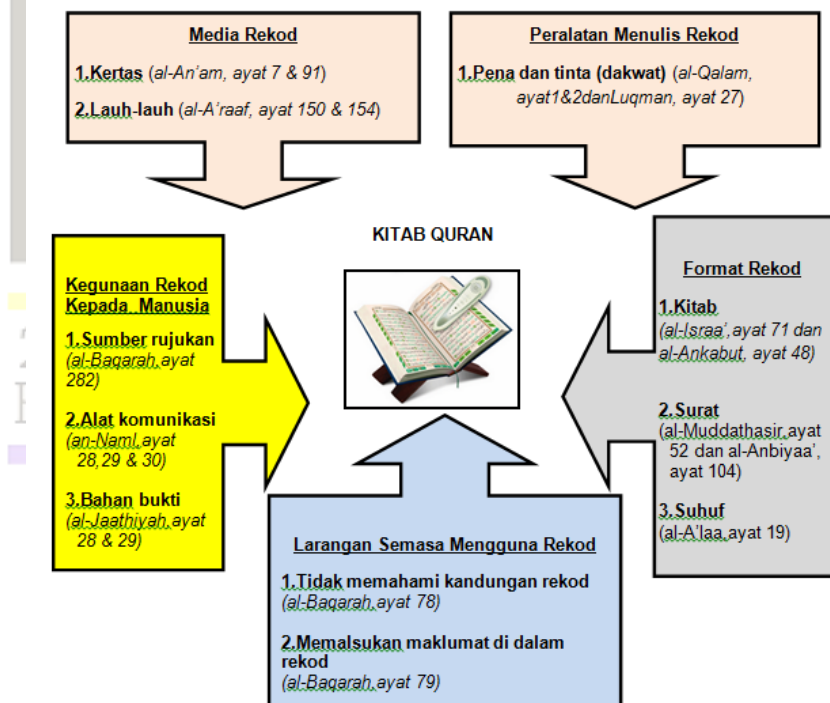
(Mereka tidak merasa cukup dengan peringatan itu) bahkan tiap-tiap seorang di antaranya mahu supaya diberi kepadanya lembaran surat yang terbuka (yang diturunkan dari langit untuk dibaca oleh mereka sendiri).

Surah Al-Insyiqaq, ayat ke 7 sehingga ayat ke 12 menyatakan yang bermaksud,
Kemudian sesiapa yang diberi menerima surat amalnya dengan tangan kanannya; Maka dia akan dihisab dengan cara yang mudah dan ringan, Dan dia akan pergi kepada keluarganya (yang beriman) dengan sukacita. Dan sesiapa

yang diberi menerima surat amalnya (dengan tangan kiri), dari sebelah belakangnya, maka ia akan meraung menyebut-nyebut kebinaannya dan ia akan menderita kebakaran neraka yang marak menjulang.

Surah Al-Anbiyaa', ayat ke 104 menyatakan yang bermaksud, (Ingatlah) hari Kami menggulung langit seperti menggulung lembaran surat catitan; sebagaimana Kami mulakan wujudnya sesuatu kejadian, Kami ulangi wujudnya lagi; sebagai satu janji yang ditanggung oleh Kami; sesungguhnya Kami tetap melaksanakannya.

Perspektif kitab Quran terhadap bidang pengurusan rekod seperti yang dibincangkan di atas boleh diringkaskan dengan menggunakan gambarajah seperti di bawah:

KESIMPULAN

Diharap kertas ini telah menambahkan lagi pengetahuan pembaca tentang topik yang diperbincangkan. Bagaimanapun, maklumat yang terdapat dalam kitab Quran sangat luas. Sehubungan dengan itu, perbincangan dalam kertas ini boleh dianggap sebagai suatu dorongan untuk para pengkaji lain menjalankan kajian tentang topik ini dengan lebih mendalam lagi pada masa hadapan. Contohnya, kertas ini membincangkan perspektif kitab Quran terhadap bidang pengurusan rekod berdasarkan lima aspek seperti yang dibincangkan di atas. Oleh itu,

dicadangkan pengkaji cuba mengenal pasti lain-lain aspek berkaitan pengurusan rekod yang ada diperkatakan dalam kitab Quran.

RUJUKAN

- Abdullah, Farahdina, Huzaimah, Norsiah dan Salleh (1998). Asas-Asas Islam 1. Shah Alam: Pusat Pendidikan Islam ITM Shah Alam.
- Al-Qur'anulkarim, Miracle The Reference (2010). Kiaracandong Bandung: Sygma Publishing.
- Arkib Negara Malaysia. Akta Arkib Negara 2003 (Akta 629). Kuala Lumpur: Percetakan Nasional Malaysia Berhad, 2003.
- Kamus Dewan (2007). Edisi keempat. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Malaysian Standard MS 2223-1:2009, Information and Documentation Records Management –Part 1: General (2009). Cyberjaya: Department of Standards Malaysia.
- Millar, Laura A. (2005). Archives, Principles and Practices. London: Facet Publishing
- Mohd Amin Yaacob dan Lim Jooi Soon (2010). Keaslian Al-Quran. Ampang: Jawatankuasa Penaja PERKIM Ampang.
- Muhammad Rivai Batubara (2012). Mendekati Al-Quran. Kuala Lumpur: Percetakan Zafar Sdn. Bhd.
- Rasid, Mohd Yadman dan S. Salahudin (2008). Pengurusan Islam, Teori dan Praktis. Shah Alam: Pusat Penerbitan Universiti Teknologi MARA.
- Read & Ginn (2011). Records management. Mason: South Western Cengage Learning.
- Tafsir Pimpinan Ar-Rahman Kepada Pengertian Al-Quran (2001). Kuala Lumpur: Darulfikir.
- Quible, Zane K. (2005). Administrative Office Management: An Introduction. New Jersey:Pearson Prentice Hall.